

KIADÓHIVATAL TELEFON: 9-77

Str. Baron I

ÉZERKESZTCSÉG

Ejleli telefon (

618

ELOFIZETESI ÁRÁ

Egész évre . . . . .

Félévre . . . . .

Negyedévre 320

Egy óra 110

IX évfolyam • 282. szám

1928 December 27 péntek

* 5689 év Tébét 14 *

Dr. Ramaseter Róbert
I. Diszter 2. IIe. 8.
Budapest

ELLET

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az új parlamenti küzdőtér

Az új parlament véglegesen megalkult. Az események összefüggése nem igen adott időt az új honatyáknak, hogy az ünneplés megnyitó imponans kül-sőségei fölött elmélkedjenek: a törvényhozó testület mindkét háza azonnal megkezdte munkáját és már az első ülésen megvitták első asszókát a politikai arénában az egymással szembenálló ellenfelek. Ezekből az első összecsapásokból természetesen a kormány került ki fölényes győztesként, hiszen az ellenzéki pártok olyan ponton igyekeztek támadni, amelyen a kormányt kellőleg megvédte a tényleges események pajzsa: a választások tisztasága és szabadsága kérdésében. Különös és keserű ironiája volt az eseményeknek, hogy a Maniu-kormány választási terrorját éppen az a két politikus igyekezett a parlament tnbüenéről a közönségnek elpacsaszolni, amely két politikus nevéhez az utóbbi esztendő legszörnyűbb terrortól visszhangzó választási fűzőnek: Duca a liberálisok és Goga az averescanusok volt belügyminisztere és választási diktátora. Vaida Sándornak tehát könnyű dolga volt, midőn az első támadásokat ironiájának elővel felfogta és visszavetette.

Az első összecsapások azonban megmutatták azt is, hogy körülbelül hogyan fog ebben a parlamenti okluszban a pártykák egymáshoz való viszonya kialakulni. Míg a liberálisok a legélesebb és legnegatívabb ellenzéki az ugynevezett *tout prix* ellenzéki politika álláspontján vannak, addig az averescanusokkal szemben ellentétet csupán Goga volt belügyminiszter temperamentumossága és a nemzeti parasztpárti többség előtti fölöttség antipatikus volta ezeti ki. Jorga professzor viszont, a román belpolitika utjának ez az örök Ahaszúrusa ismét megterti a nemzeti parasztpárt vizére és hangoztatni kezdi, hogy Maniu kormányra-jövetele egy új éra kezdetét jelenti a román politikában. Ha meggondoljuk, hogy Jorga még két héttel ezelőtt saskajárásról példálózott, ugy ez a felfogás talán különösnek tetszik, aki azonban ismeri Jorgával kapcsolatban a politika és konzekvencia egymáshoz való viszonyát, annak a professzor semmilyen állásfoglalása nem jelenthet többé meglepetést. Lupu és pártja a várakozás álláspontján vannak, míg a kisebbségi pártok illő távolságból figyelik a román pártok viaskodását.

A fölrírt vita ma délután a pártvezérek deklarációnak felolvasásával befejeződött és azonnal kezdetét veszi az 1929. évi költségvetés megvitatása illetőleg a vita itt is csupán deklarációk felolvasására fog szorítkozni, mert rövidesen a parlamentre köszönt január elseje és addig az új költségvetésnek már telő alatt is kell lenni, hogy az államháztartásban fenntartás ne törlethessék és hogy a tavalyi költségvetés kényszerű alkalmazásának kompkációi is elkerülhetők legyenek. Az új költségvetés meglepetésszerűen mindössze egy félmilliárdra rugo deficitet mutat fel. Popovici Mihály pénzügyminiszter a költségvetés bevezetésében többiben is hangsúlyozza, hogy az 1929. évi budget a tízéves liberális kormányzásnak terhes öröksége még. Ezt a költségvetést még Bratianu Vinila kö-

sztelte elő, az a Bratianu Vinila, aki tíz esztendő balsikerű próbálkozások után a nemzeti parasztpárt egyedül célravezető gazdaságpolitikáját tette magáévá, aklól azonban hiányzott a bátorság, hogy ezt a koncepciót az új költségvetésben maradék nélkül meg is valósítsa. Ezert az 1929. évi budget felemás költségvetés: telve még a régi rezsim maradákaival és az új irányzat egy-két szintelen applikálásával.

Az új kormány a rendelkezésére álló idő alatt és lehetőségek mellett is módosított Bratianu Vinila költségvetési tervezetét, amennyiben Mihalache energikus intervenciójára megnagyobbította a föld

mivélsügyi tárca budgetjét, hogy az agráriusok szükségleteinek fokozottabb mértékben tehessenek eleget. Egy másik szembeálló karakterisztikumra, hogy a kormány az egyenesadóból tervezett bevételeit ötszáznyolcvanmillió lejjel emelte. Ez azt jelenti, hogy ebben az évben a kormány még mindig nem számít a stabilizáció keresztülviteléből, de első-sorban a külföldi kölcsön megvalósításából és a külföldi tőkebeözönlésből származó gazdasági és pénzügyi megkönnyebbülésre és az adóprés megszorításával újabb megpróbáltatás elé állítja az ország teherbíró képességét. Ugyancsak felemelte a kormány mintegy husz százalékkal az amugyis horribilis bélyegilletékeket és a monopolcikkék árának emeléséből 292 millió lejes többletet ki-

ván elérni az elmúlt évi hétmilliárd 462 millió előirányzattal szemben.

Bár az indirekt adók csaknem hárommilliárd lejjel kevesebb előirányzattal szerepelnek, kétségtelen az, hogy az új költségvetés még az eddiginél is nehezebb körülmények között súlyos megpróbáltatás elé állítja az országot. A monopolcikkék, a bélyegilletékek és az egyenes adók emelése, bármilyen kismértékű is az, eo ipso az élet drágulását kell, hogy maguk után vonják. Es ezért helyesen állapítja meg a budget-tervezet bevezetésében Popovici pénzügyminiszter, hogy az ország a jövő esztendőben még kénytelen lesz viselni a tízéves liberális katasztrófa-politika átkát.

Mert az új költségvetés: a régi rezsim bűneinek elszomorító tükörképe.

A kormány reméli, hogy már január első felében aláírják a kölcsönszerződést

Uj adók a láthatáron? Az automobil-adót nyomban a költségvetés után megszavazzák

Bukarest, december 27. Popovici Mihály pénzügyminiszter a költségvetés megszavazása után azonnal a parlament elé terjeszti az automobilok megadóztatásáról és a bélyegilletékek 25 százalékkal való felemeléséről szóló törvényjavaslatokat. Az automobililleték 1000-tól 10.000 lejjig fog terjedni a gépek értékének arányában. Mindkét állami bevétel az államkincstárnak jelentékeny jövedelmet fog hozni és ezzel a költségvetés eddigi deficitjét legalább részben fedezni fogja.

Az „Adeverul” azt hiszi, hogy más új adók is szükségesek lesznek a költségvetés egyensúlyának biztosítására és pedig nagyon sürgősen, mert a kölcsönt nyújtó bankárok látni is kívánják az állam jövedelmeinek stabilizálódását. Kormánykörök megcáfolják a napokban a kölcsönről lanszított pesszimista

híreket, biztosítanak arról, hogy Lugojanu által információkat hozott és a bankárok egyetlen feltétele sem veszélyeztetheti a kölcsönt. Az egyetlen dolog, amire még várnak, a költségvetés megszavazása s azután valószínűleg még január első felében aláírják a kölcsönszerződést és a hó második felében ki is bocsátják a kölcsönt.

Pénteken délután minisztertanács lesz, amely alkalommal Lugojanu miniszterelnökségi alminiszter referálni fog a párisi tárgyalásokról, majd szombaton

visszautazik a francia fővárosba.

A kormány a költségvetést még január elseje előtt el akarja intézni és valószínűleg sikerülni is fog, mert a liberálisok és averescanusok csak egyszerű nyilatkozatot fognak tenni, miáltal a vita rövid tartama biztosítva van.

A jövő héttől kezdve a kormány hétköznként teát fog adni a parlament tagjainak a külügyminisztériumban a teljes érintkezés bensőbbé tétele végett. Az első ilyen teacstély a jövő vasárnapon lesz.

Feloszlatják az összes községi és megyei tanácsokat?

Lapjelentések szerint Mirto belügyi alminiszter törvényjavaslaton dolgozik, amely szerint feloszlatnák valamennyi községi és megyei tanácsot és az új köz-

igazgatási reform megszavazásáig ideiglenes tanácsokat neveznének ki. A hír megerősítésre szorul.

Hoover a Dawes-terv revíziója miatt megszakította délamerikai útját

Amerikai politikai körök idegenkednek résztvenni a revíziós tárgyalásokon

Páris, december 27. Ugy az amerikai, mint az európai külpolitikai érdeklődés középpontjában jelenleg a német jóvátételi kérdés revíziójának ügye áll, amelynek megejtésére most állítják össze a szakértői bizottságot. A kérdés meglehetősen nyugtalanítja ugy az érdekelte európai hatalmakat, mint az amerikai politikai köröket.

A kérdés fontosságát mi sem bizonyítja jobban, mint az a körülmény, hogy Hoover, az új amerikai elnök megszakította délamerikai utazását és haladéktalanul Washingtonba utazik, hogy személyesen vegyen részt azoknak a szakértőknek a kijelölésében, akiket Amerika részéről küldenek ki a

Dames-féle tervezet revíziójának véghezvitelére. Ugyancsak a Dawes-terv revíziójával van összefüggésben Parker Gilbertnek, az amerikai jóvátételi szakértőnek Washingtonba való utazása, aki egyenesen Hooverhez megy kihallgatásra, hogy az elnöknek beszámoljon európai tapasztalatairól és további direktívái kérje ki jövőbeli magatartását illetőleg.

Amerikai politikai körökben egyébként meglehetősen nyugtalansággal kezelik a Dawes-terv revíziójával kapcsolatos ügyeket. Ezt a nyugtalanságot az magyarázza, hogy Amerikában tartanak attól, miszerint az amerikai szak-

értőknek a jóvátételi revízióra hivatott bizottságba való delegálása esetén felmerülhetne a hadiadóságok revíziójának kérdése is, amelyről Amerika jelenleg hallani sem akar s egész határozottan kitart azon álláspontja mellett, hogy Európa feltétlenül fizesse meg Amerikának adósságait. Washingtonban, hír szerint az a felfogás alakult ki, hogy a revízióra küldendő bizottságban az amerikai delegátusok ne vegyenek részt s ebben az esetben Amerikának nem lesz kifogása az ellen, hogy a revízió céljából kiküldött bizottság elsősorban az Európát érdeklő gazdasági és pénzügyi problémákat vitassa meg.

Seszélgetés a Hilsner-pör védőjével, aki azért jött Máramarosszigetre, hogy igazolja az indexre tett dr. Tillinger Sztaniszláv működését

(Sighet-Máramarossziget, dec. 27. Az Uj Kelet tudósítójától). Ez év novemberében részletesen megírta az Uj Kelet dr. Tillinger Sztaniszláv középiskolai tanár kálváriáját, akit a newyorki zsidóság minden előre való megbeszélés nélkül társadalmi bojkott alá vett, mert kiderült róla, hogy huszonkilenc évvel ezelőtt a Hilsner-féle világhírű vérvádban mint denuncians közreműködött. A newyorki bojkott után Tillinger dr. több helyen megkísérelte, hogy új életet kezdjen s amikor szomorúan konstataciókat, hogy minden kísérlete kudarcosul végződik, hűgához vonult vissza, aki a Máramaros megye tulsó határán fekvő kis galicjai városkában, Nadvornában lakik.

Zsidó szolidaritás a Kárpátok alatt

A közélet terén szereplő egyének a magasabb korban, ha néhány kísérletük nem válik be, a teljes visszavonulást tartják a legkitünőbb recipének. Ehhez fordult Tillinger dr. is. Amikor Máramarosszigeten első ízben munkatársunk felkereste, emondta, hogy visszavonult és hátralevő napjait Istennek szenteli és kérte az Uj Keletet, hogy közölje az egész világgal az ő ártatlanságát. Nadvornába érve, dr. Tillinger keserű esalódás érte: a zsidó társadalom ugylátszik pontosan volt informálva az ő viselt dolgairól és már az első nap egy delegáció után közölték vele, hogy hajlandók öt néhány héttig, míg fáradaimait kipihenni, maguk között megtűrni, de azután, ha ügyét nem sikerül tisztáznia, nincs helye Nadvornán. A módszert a zsidóságnak üldözni kell.

Tillinger gondolt ekkor egy nagyot. Leutazott Prágába és felkereste dr. Zdenka Urednicek ügyvédet, aki Hilsner Leopold pörében a védelmet látta el. Megmagyarázta neki, hogy az ő személyes tanúságától függ további sorsa és kérte, hogy jöjjen le vele Nadvornába. Dr. Urednicek hosszú huzavona után rászánta magát erre a hosszú utra és így Máramarosszigeten, ahol fél napi pihenőt tartott, érdekes részleteket mondott el munkatársunknak Hilsner Leopold életéből.

Barátságos képű, jovialis ember dr. Urednicek. Elmondja, hogy Máramarosszigeten csak azért szállt ki, mert megakarta ismerni közelebbről ezt a kompakt zsidó néptömeget, amelyről már eddig is olyan sokat hallott. S nem kis csodálkozással állapította meg már az állomásnál, hogy Máramarosszigeten még a bérkocsis is zsidó. Amikor Hilsner felől érdeklődünk, arca elkomorodik és hosszabb előadástélébe kezd.

Hogyan született meg a vérvád?

— Aki nem látta azt a környezetet, amelyben Hilsner gyermekkorát léfte, az nem tud fogalmat alkotni magának az ő ifjúágáról. Mint törvénytelen gyermek, az anyjával és egy öccsével élt együtt az egykori polnau gettóban, egy kis pincében, amely régen rituális iudá volt. Ezt a „lakást“ az anyja azzal a feltétellel kapta, hogy szállást fog adni szegény zsidó vándoroknak. Hilsner, aki csak nagy nehézségek árán csuszot át a chéderen, egész életén keresztül szellemileg korlátolt ember volt. Mintha csak cigányvér folyt volna

ereiben, annyira szerette az állandó kóborlást. Egy suszterhez került első ízben tanulónak, de onnan megszökött és csak hosszas vándorlás után tért vissza az anyjához. Amikor otthon volt, naphosszat kóborolt a közeli erdőkben s nem messze volt onnan az az erdő is, amelyben 1898-ban meggyilkolták Hruza Ágnest. Hruza Ágnes egy wisnitzi leány volt és bejárt Polnauba varrné. Egy napon a szülei hiába várták haza, de Ágnes csak nem jött. Néhány napi keresés után megtalálták a polnau erdőben félig meztelen holttestét egy vágástól eredő sebbel a nyakán. A széles, nyílt seb volt az oka annak, hogy mindjárt vérvádat hoztak kombinációba. De hogy értelmes emberek mennyire nem adtak hitelt ennek a mesének, arra elég jellemző a polnau rendőrség eljárása, amely nem tartotta fontosnak Hilsner őrizetbevételét, hanem mindjárt elővezetése és kihallgatása után hazaküldte. Az ügy ellenben ezzel még nem nyert befejezést. A felelőtlen elemek által szított tömegdüh nem akart lecsillapodni úgy, hogy 1899-ben a kutenbergi törvényszéken tárgyalásra került a pör. Két orvos, aki a vizsgálatban részt vett, kijelentette, hogy a hullából az egész vért kicsurgatták. Ennek a megállapításnak az alapján Hilsnert kötél általi halálra ítélték. Az ítélet ellen a Semmitöszéknél felebbezéssel éltem. Előzőleg egy második orvosi szakbizottság által meg lett állapítva, hogy a hullából semmi körülmények között nem csurgatták ki a vért.

Hilsner bűnlísta még egy gyilkossággal szaporodik

A Semmitöszék állásfoglalása ugyan mozgósította Hilsner ellenségeinek a hadát, lírtelen az jutott eszükbe, hogy jóval Hruza meggyilkolása előtt egy Klima Mária nevű tízennyolc éves leány hullájára találtak. Mivel a hulla sértetlen állapotban volt, nem lehetett a halál okát megállapítani. Tanuk is jelentkeztek, olyanok, akik eddig hallgattak s egyöntetűen azt vallották, hogy Hilsner lelket terheli ez a gyilkosság is. Az igazságügyminiszter határozott ohajára Hilsner ellen eljárást indítottak kétféle gyilkosság miatt és másodsor is kötél általi halálra lett ítéelve.

Az esküdtek a metszőre terelik a figyelmet

En ismét felebbezéssel éltem. Hilsnert halálos félelmében megnyugtattam kisé és leutaztam Bécsbe. Az esküdtek ellenben, akik Hilsnert elítélték, egy nyilatkozatot adtak le, mely szerint az a véleményük, hogy nem Hilsner a gyilkos, hanem minden valószínűség szerint valamelyik zsidó hitközség metszője követte el a gyilkosságot. Ennek az ismeretlen gyilkosnak a nevét majd csak a bitófa alatt fogja Hilsner elárulni.

A tulbuzgó fegyházor „vallomást“ erőszakol ki

Mialatt Hilsner a törvényszék fegyházában türelmesen várta a Semmitöszék végzését, a fegyház udvarán egy telefonhálózat felszerelésén dolgoztak. Egy nagyratörő és tulbuzgó fegyházor kiharaszta ezt a kalapácsok okozta zajt arra, hogy Hilsnertől „beis-

merő vallomást“ erőszakoljon ki. Amikor a Hilsner cellájába lépett, a következő szavakkal fordult hozzá: „Hallod, komám, az udvaron már készítik is számodra az akasztót! A te ügyvéded megnyugtatója nem ér egy pipa dohányt.“ A haláltól való félelmében Hilsner „vallott.“ Elmondta, hogy két fiatalember, névszerint Erdmann és Wassermann gyilkolta meg Hruza Ágnest, ő maga csupán szemtanúja volt a gyilkosságnak, de nem vett részt benne. Nevezett fiatal emberek egy fazékba csurogtatták a leány vérért.

Ennek a vallomásnak hallatára azonnal Pisekbe jöttem. Hilsner nekem is elmondta költött vallomását. Később kiderült, hogy abban a válságos pillanatban Wassermann súlyos operációval a kórházban feküdt. Ugyis Erdmann is igazolta alibijét. Csak később, amikor hamis rágalom miatt indítottak Hilsner ellen eljárást, tagadta meg előző „vallomását.“

A Semmitöszék nem adott helyet felebbezésemnek, ellenben kegyelmet kért az elítélt Hilsner számára, úgy, hogy a kötél általi halálból életfogytiglani fegyház lett.

— S milyen szerepe volt itt dr. Tillingernek? — vetjük fel a kérdést.

„Ein Jude“

— Miközben felebbezésem az összes felebbviteli fórumokat megjártam, egy „tudományos“ brosurát látoit napvilágot. A füzet „Ein Jude“ szerzői névvel volt ellátva és körülbelül hatvan oldal terjedeleme rugott. A szerző a Zohár könyvéből és egy „Széfer Eo háchaim“ című respunsumból idézve, megállapítja, hogy a zsidóknak a pszachai rítushoz elengedhetetlenül szükséges „keresztény vér“. Zsidó és komoly tudományos körökben óriási felhaborodást keltett ez a dolog. Hilsner aktáihoz terhelő bizonyítékként csatolták a füzetet s nagyrésztben annak tudható be, hogy a bíróság minden más pozitív és konkrét bizonyíték hiányában halálra ítélte Hilsnert.

Hogy ki lehet a szerzője annak a szennyiratnak? Azt nehezen lehetne ma meg tudni. Minden valószínűség szerint valami kikeresztelkedett zsidó.

De merem állítani, hogy dr. Tillinger semmiestre sem írta azt a füzetet. Az alibijét fényesen beigazolta előttem és ezt az igazolást fogom a nadvorni zsidók elé terjeszteni.

Kérjük, hogy mondjon még valamit Hilsner további életéről. Dr. Urednicek szívesen beszél.

— A pongrázi fegyházban eltöltött büntetés a Hilsner számára — aki különben jól viselkedett — keserves torturák végnélküli láncolata volt. A fegyház többi rabjai valamint az örök, könyörtelenül üldöztek zsidósága és a rá-

PARFUM EAU DE COLOGNE

kent bűncselekmények miatt. Hilsnert több ízben kérelmezte, hogy helyezze át egy más fegyházba s amikor látta, hogy minden kérése hiábavalóan bizonyult, — annak a reményében, hogy súlyosabb büntetést mérnek rá s végre mégis csak elhelyezik — letépett egy feszületet, mely a folyosón függött. Sok keserves utánjárás után áthelyezték a Stein-fegyházba, én és az anyja kérelmeztük a per újrafelvételét, de kérelmezésünket mindannyiszor visszautasították.

Hilsnerből házaló lesz

Végre 1918-ban bekövetkezett az amnesztia. Nem bírom elfelejteni azt a siralmas látványt, amely elétem tárult, amikor Hilsnert viszontlítottam. A szerencsétlen ember teljesen meg volt torpanva. Remegő térdekkel csak nagynehezen vánszorgott két manó segítségével. A börtönben vízkórságot kapott. Sápadt volt és gyenge, mint egy csontváz. A zsidók támogatásával lassan-lassan magához tért és később minál házaló kereste meg mindennapi kenyerét.

Ért elmúlt évben — fejezi be dr. Urednicek — Bécsben halt meg a börtönben szerzett betegségtől. Abban a börtönben, amelyben „kegyelombói“ élt két évtizedet...
Schön Dezső

Férfikonfekcióban jártas, kaucióval rendelkező, románul, magyarul beszélő egyén **üzletvezetőnek** kerestetik. Eisenberger Bernát Oradea.

Hirdessen az „Uj Kelet“-ben

December 29, 30 és 31-én, Szilveszter napján
CORSO A revü csillag filmszínház
pazar kiállítás, pompás revü-film.
Főszereplők: **Dina Graila, Werner Fuettern** és a világhírű **Halter-görök**.
Előadások kezdete 3, 5, 7 és 9 órakor.

Szék m

(Cluj-Koloz Kelet tudósít az éjjeli utazunk le, hogy tőzködést fel elgömböredett perronján és a füke áporodt laudvarra ücsend szente tenetes fagyba vedt utast, Perronon. A vagonja előrszes haptákba douatuj, aranycsészen szokagokdik a vámania minisztr kocsija. Maniucsony első nap már hat hónap Bekocogtatogyanuhás ele — A minisztr Addig is, amijjé, körülnéz terelnök szalot. Az az utazó kényelmelensé len szük helye átkinlódni egy és természetel redve, hogy is magára tud illuzióját, ter egy bizonyos nemlemnek, a komnak, a kelleme nak eme megt

Köszönet

A szalonkocsy konyhája és kilyek mindig a kezésére állat lohdiner háló egy újabb háló mesebb, amely Bianu Cornel igazgatója alus. A következő, a füke Maniu h a sarokban, m ágygal szembe szekrény táml. Az éjjeliszekre szükség esetén melyik vasuti hogy a minisztr nal kapcsolatos ország bármely mellett egy ódméter magas d lapok karácson remben perzsas sek zait és a vannak befed ajtók, szőnyeg. Az adófizető áhitatos tisztel nem egészen j. A lohdiner bejelentesen. E maradok a kó hóvirággal dísl lok, hirtelen eg megdöbentő é. A kolozsvári börgéssel berob elsőosztályu va ugyanaz a Maniuc elnökségi szalot nek összeomlás Maniut Goldiss volt fegyvertár hagyta cserbe talminak bizonyról tíz-tizenöt sére. Maniu számei alá mé

Székykocsárdtól Kolozsvárig Maniu miniszterelnök szalonkocsijában

Beszélgetés a miniszterelnökkel a politikai helyzetről

(Cluj-Kolozsvár, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Székykocsárdon az éjjeli utazástól összetörtén szállótunk le, hogy a néhány pernyi ottartózkodást felhasználva kinyújtóztassuk elgémberedett tagjainkat az állomás perronján és kiszellőztessük tudónkból a füle apródott levegőjét. Az egész pályaudvarra ünnepi esend borul és ez a esend szante megsűrűsödik ebben a rettenetes fagyban. Alig látni néhány eltévedt utast, vagy szolgálatos váltóért a perronon. A bukaresti expressz utolsó vagonja előtt azonban két rendőr áll fesszes háptákban és az állomásfőnök vadonatúj, aranyesillagos egyenruhájában egészen szokatlau ügybuzgalommal szorgoskodik a vagon körül. Ez a kocsija Romania miniszterelnökének termes szalonkocsija. Maniu Gyula utazik haza karácsony első napján, edesanyjához, akit már hat hónapja nem látott.

Bekocogtatunk az ablakon. Sötéttek egyenruhás elegáns lohdiner hajol ki: — A miniszterelnök ur most reggelizik. Addig is, ameddig Maniu elköti reggelijét, körülnézünk egy kicsit a miniszterelnök szalonkocsijában. Szalonkocsil az az utazó polgár, aki a CFR speciális kényelmetlenségeit leszámítva is kénytelen szuk helyen összeszorítva attörödni, átkinödni egy hosszú éjszakát, groteszk és természetellenes pozíciókba kényyszeredve, hogy csak néhány rövid percre is magára tudja szuggerálni az alvas illuzióját, természetesen: az ahilatnak egy bizonyos nemével tekint fel a kényvellemnek, a komfortnak és az eleganciának, a kellemes utazás non plus ultrájának öme megtestesülése felé.

Körülnézünk a szalonkocsiban

A szalonkocsinak természetesen külön konyhája és külön szakácsa van, amelyek mindig a kocsis utasának a rendelkezésére állanak. A konyha után a lohdiner hálófülkéje következik, azután egy újabb hálófülke, nagyobb és kényelmesebb, amelyben e pillanatban dr. Bianu Cornel képviselő, Maniu kabinetigazgatója alussza még az igazak álmát. A következő, kisebb szobának is beillő fülké Maniu hálószobája. Egyszerű ág a sarokban, mellette éjjeliszekrény. Az ágygal szemben egy mahagóni ruhaszekrény támaszkodik a fülké falához. Az éjjeliszekrényen telefon, amelyet szükség esetén be lehet kapcsolni valamelyik vasuti állomás hálózatába, úgy hogy a miniszterelnök bárholnan az ország bármelyik részében. A telefon mellett egy ódivatu, legalább tíz centiméter magas dupla galéri és a bukaresti lapok karácsonyi számai. A kis hálóteremben perzsaszőnyeg terül fel a lépések alatt és a falak sötétarna tapétával vannak befedve. Mindent párnázott ajtók, szőnyegek, komfort és kényelem. Az adófizető polgár nosztalgiaja és áhítatos tisztelete a szalonkocsi iránt nem egészen jogosulatlan.

A lohdiner bemegy Maniuhoz, hogy bejelentsen. Egy pillanatig magamra maradok a kocsis folyosóján és amint a hívórággal díszített ablakba belebámulok, hirtelen egy régi kép ölik agyamba megdöbentő élességgel: 1926 április 4. A kolozsvári pályaudvarra tompa dübörgéssel berobog ugyanez a vonat. Egy elsőosztályú vagon ajtajában megjelenik ugyanaz a Maniu, aki most a miniszterelnökségi szalonkocsi utasa. Közvetlenül az Averescu-kormány kulisszamáchinációk után történt kinevezése és a nemzeti parasztpárt harcainak és reménysejtelnek összeomlása után történt, midőn Maniut Goldissal és Lepadatuval az élén volt fegyvertársainak egy egész serege hagyta cserbe a hatalom pillanatnyi és talminak bizonyult örömeiért. A perronról tíz-tizenöt híve siet Maniu üdvözlésére. Maniu arca borotvátlan volt, szemei alá mély karikákat vágtak és

energikus arcvonásait barázdáká mélyítették az álmatlanul töltött éjszakák és az utóbbi napok megrázkódtatásai. És akkor, midőn összeomlani látszott minden, amiért ez az ember annyi konok szívóssággal és hallatlan rezisztenciával küzdött, akkor Maniu az eléje siető kisny, megfogyatkozott csoport üdvözlésére határozott és magabiztos szavakban válaszolt. Azt mondta: az árulók el fogják nyerni büntetésüket és a győzelem nem késhetik soká. Csak ilyen hit és csak ennyi töretlen energia juttathatta Maniut a miniszterelnöki székbe. És ezért utazik most Maniu a miniszterelnöki szalonkocsiban...

Kanaáni szőlőfürtök

Az egész csak egy pillanat műve volt, önkénytelenül adódott az összehasonlítás Mamu 1926-os utja és a mostami között. A lohdiner megzavart: — A miniszterelnök ur várja. Miniszterelnökké történt kinevezése óta elsőszben adódk alkalom, hogy szemtől-szembe kerüljek Maniuval. Be kell vallanom, elfogódottsággal léptem át a szalonba vezető ajtó küszöbét. Az elfogódottság, a szorongó érzés csak egy pillanatra tartott. Midőn belépek, Maniu azzal a derült sugárzó mosollyal, amely csak ritkán hagyja el arcát, feláll az asztaltól elémbé jön és ugyanazzal a lekötő

lező szeretetreméltósággal üdvözöl, mint Maniu Gyula a képviselő és ellenzéki párt vezére:

— Isten hozta. Helyet kínál meg, maga is leül és ezalatt pillanatnyi időm marad arra, hogy körülnézzek a szalonkocsi nappali apartamentjében. A jobboldalon két tükrös, aranydíszítésű mahagóni szekrény áll egymás mellett, szemben velük a sarokban miniatűr méretű íróasztal. A szalon tágas és kényelmes, a falakról kétoldalt egy-egy nagyobb festmény csüng alá s a közepben brokát ferítővel fedett asztal és aranykeretes, puha székek egészítik ki a miniszterelnök nappali szobájának butorzatát, amelynek elhelyezéséről az a gond és igyekezett sugárzik, hogy mindent takarion és fedjen, ami az utazásra emlékeztetné utast a maga összes kényelmetlenségeivel. Az asztalon két hatalmas gerezd nagyszemű szőlő, olyan gerezdek, amintöket talán a Kanaánba előre küldött möraglimok cipelték vissza hirmondóul Izrael türelmetlen népének. Lugojanu miniszterelnökségi államtitkár lepta meg vele Maniut, aki tudvalegőleg hétfő este tért haza párisi utjáról. Mielőtt egy szót is szólhatnék, mielőtt még intervjút kérhetnék és erre megkaphatnám az obligát választ, hogy intervjút nem ad, — a miniszterelnök fordul hozzám.

WIMPASSING hócipő a védelem, eső, hó és sár ellen.

Maniu dicséri az Uj Keletet

— Mi ujság önöknek? Mit csinálnak még? Sajnos, az utóbbi időben annyira el vagyok foglaltva, hogy ritkábban van alkalmam az Uj Keletet olvasni. És sajnálom, mert a lap nagyon élénk, nagyon nyívs és nagyon jól van szerkesztve. Öszintén fájjalom, hogy főszerkesztőjük, Marton dr. — öpök előtt is jól ismert okok miatt — nem került be ebben a ciklusban a parlamentbe. Rendkívül értékes és komoly embernek tartom és remélem, lesz még alkalmunk öta megfelelő helyre állítani.

Alig bírok szóhoz jutni.

— Engedje meg, miniszterelnök ur, hogy kellemes ünnepeket kívánjak önnek az Uj Kelet nevében. A mi örömünk is az, hogy tíz esztendő után a miniszterelnök ur valóban megelégedetten fogja eltölteni az ünnepet családja körében. Maniu mosolyog és fejét rázza:

— Hát ez nem egészen igaz van. Látja, bizony az elmúlt kilenc év folyamán minden három hónapban láthattam az edesanyámat, így ünnepek alkalmával hosszabb szünetet is szakíthattam magamnak. Most azonban az állam nagy gondjai is terhelik az ünnepi vakációt, amelyet kénytelen vagyok nagyon rövidre szabni.

Mikor ide ér Maniu, szinte gyermeki tisztságot és mélységet tükröző két szeme elhomályosul egy pillanatra és arcán valami borongós ünnepi meghatottság ömlik el.

— Hat hónap után végre megláthatom az edesanyámat.

Kezdődik a munka

Ezt nem az ország miniszterelnöke, a politikus mondja, ez a gyermek anyaszeretetének egy spontán kitörő megnyilatkozása. És érzem, hogy szentségtörést

alakításának tervét vetette fel. Mi igaz ebből, miniszterelnök ur?

Maniu legyint kezével. A bukaresti sajtó nem igen szokta kontrollálni a híreket, amelyeket közöl és mi újságírók tudjuk, hogy a nemzeti kormány eszméje attól a párttól indult ki, amelynek ez adná meg ismét a szereplés lehetőségét a politikában.

Jó hírek a kölcsönről

— Mi ujság van a kölcsön körül, miniszterelnök ur?

— Lugojanu miniszter ur rendkívül kedvező híreket hozott Párisból. A tárgyalások befejezéshez közelednek s remélem, hogy a kölcsön ügye rövidesen és általános megelégedésre megoldást fog nyerni.

A beszélgetés alatt kénytelen figyeltem a miniszterelnök arcát. Vonásai most valamivel teltebbeknek látszanak és lényéből derü és nyugalom sugárzik.

Egy kérdés, amely válasz nélkül maradt

— Miniszterelnök ur, bocssáson meg, hogy egy indiszkrét kérdést merek megkockáztatni hogyan tükröződik vissza lelkében az a tudat, hogy tízenyolcmillió ember sorsát irányítja és viseli értük a felelősséget?

Maniu udvariasan, de elhárítja a kérdést. — Nagyon érdekes volna, de talán hosszúra nyulna, ha erre a kérdésre válaszolnék. De egyébként is nem most elsőszben viselem embermilliók sorsát, hiszen a Consiliul Dirigent idején ugyszólván Erdély teljhatalmu ura voltam, most pedig a magas régenstanács és a parlament kontrolálja működésemet...

Tudtam előre, hogy a kérdés válasz nélkül fog maradni, mert Maniu egész politikai karrierje alatt hétköznapi örízte lelkének rejtelmeit és érzelmi életének különböző vonatkozásait, amelyeket talán épen ez az ő történelmi nagyságának titka és aranykulcsa, ezért maradt meg Maniu az a puritán, akinek foltalan magánélete és erkölcsisége az a reservoir volt, amelybe koncentráltódott egy egész országnak a jobb jövőbe vetett reménysége.

A vonat a szamosfalvi repülőtér öblös hangárjai mellett rohant el. A jégvirágok a déli napsütés gyöngye melegében olvadni kezdtek az ablakokon. Odakint engedett a fagy, tisztább és áthatóbb lett a levegő és Maniu ezekkel a szavakkal bucsuzott:

— Én hiszem, hogy sikerülni fog egy jobb jövőt biztosítanunk ennek a sokat szenvedett országnak...

Kasztner Rezső

Farkascsordák garázdálkodnak Brád közelében

Az ordások megtámadták és megölték egy környékbeli földmivest

(Deva-Deva, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) Borzalmas leltre bukkantak a járóelők a Körösbánya és Brád közötti országuton. Veriste határában egy összemarcangolt emberi hullára akadtak, amelyet félix hó borított. A hullának a feje hiányzott s csupán eszmái maradtak érintetlenül. A test többi része borzalmasan össze volt marcangolva.

Pár nappal ezelőtt a hatóságok már figyelmeztették a környékbeli lakosságot hogy különösen szürkület után, éjnek idején ne közeledjenek a falvak között. Valóban, az elmúlt napokban farkasüvöltés riasztotta fel a környék lakosságát és hatalmas farkascsordák közelítették meg a Brád és Körösbánya közötti falvak határát.

Oprean Josif veristei gazda a karácsonyt megelőző hétfőn reggel elindult Brádra, hogy bevásárlásokat eszközöljön s csak a késő esti órákban fordulhatott vissza és indulhatott el faluja irányába.

A rövidebb utat választotta s egy erdei ösvényen vágott keresztül.

Veristén hiába várták hozzátartozói másnap és harmadnap Opreát; nem érkezett meg. Végre karácsony másodnapján hozzátartozói, akik azt hitték, hogy Brádon maradt valamelyik ismerősénél, hogy ott töltsse el az ünnepet, elindultak megkeresésére. Brádon megdöbbenve értesültek arról, hogy Oprean hétfőn este már visszaindult falujába.

A szerencsétlen ember hozzátartozói hosszas keresés után ráakadtak Oprean rémesen megcsontított hullájára, amelynek személyazonosságát csupán ruhájáról tudták megállapítani.

Megállapítást nyert, hogy Opreant, Veriste közelében farkasok támadták meg s a szerencsétlen ember eleinte védekezni próbált a nála lévő hatalmas husággal. Kétségbeesett élet-halál harcba kezdett az ordásokkal, amelyek azonban gyorsan végeztek vele.

A bolgár kormány rabja és szolgája a macedon komiténak

Két csoportra oszolva ölik, pusztítják egymást a macedon bandák

Belgrad december 27.
Ha a macedon ügy a világ egyik legigazságosabb ügye volna is, a macedon mozgalom vezetői akkor is kompromittáltak. Európában nagyon sokan tartják önmagukat a macedon kérdés csalhatatlan tanárainak, holott a macedonokról alig tudnak többet, mint a Mars-lakókról. Jaj azonban a pártokivüli kutatóknak és jaj azoknak, akiknek a véleménye a macedon vezérek álláspontjával ellentétes, az ilyeneket a macedon sajtó azonnal bányáknak mondja és Belgrad megfizetett bérencének bélyegzi meg. A legutóbbi napokban egy francia tudóst Jacques Ancelot értek bolgár részről ilyen-fajta támadások. Ancelotnak a napokban jelent meg német nyelven egy szenzációs könyve a Balkan népeiről és nemzetéről s ebben nem hódolt be a bolgárok nagyon is vitatható érveinek. Ugyancsak hevesen támadják a bolgár lapok a Vossische Zeitung tudósítóját, Robert Kempenert, aki a helyszínen győződött meg arról, hogy macedoniának Jugoszláviához eső részein nyugalom van és kényszer-szerbesítésről szó sincs, addig Bulgáriának macedon részeiben a gyilkos seregok mindennaposak és ott mindenféle furcsaságot lehet találni, de rend az minden.

Autonómisták és föderalisták

Amióta macedon mozgalom van, azóta a Balkán Macedoniának nevezett részein állandó harcok vannak. A macedonok harcoltak a török ellen, a görög ellen, most a szerbek ellen hadakoznak, de ugyanakkor valami nagyon a saját véreiket sem kímélik. Már a kilencvenes években az ugynevezett legfőbb macedon komitéhez tartozók és az IMRO. (A belső macedon forradalmi organizációk) emberei között napirenden voltak az öldöklések. Amikor a háború után az IMRO mozgalom újra fellángolt, a macedonok már két csoportra oszlottak és pedig az ugynevezett autonómista forradalmárokat és a föderalistákat. Az autonómisták önálló macedon államot akarnak, míg a föderalisták Bulgáriával akarnak állami közösségben élni és — jugoszláv-barátok.

Nemrégiben mindenki azt hitte, hogy

az autonómisták és a föderalisták ki fognak békülni egymással, azonban a barátságot a két csoport között elrontotta az, hogy Menoia Carnica, az autonómisták vezére a bócsi Burgtheaterben agyonlőtte Panizza Todort, a föderalisták vezérét.

Ezzel a macedon mozgalom történetében új fejezet kezdődött el.

„Szabadság, vagy halál”

A két párt közti harcok állandóan újabb áldozatokat követeltek. Egy évvel azután, hogy Stambulinskyt megölték, megölték az autonómista mozgalom vezérét, Alexandrov Todort. Alexandrov megölése után egy egész csomó macedon forradalmár pusztult el, köztük Georgi Athanaszov és Alekko Vasziliev is. Amikor Protogerov kiadta Alexandrov megölésére szóló parancsot, abban a pillanatban már is halálra volt ítélve. Protogerovot, amint tudjuk az idén nyáron júliusban ölték meg és utána a macedon mozgalom élére Mihajlov Iván került, aki a férje a Burgtheaterbeli gyilkosnak s szintén halálos ítélet fenyeget. A gyár ott a gyilkosságok napirenden vannak. A protogerovisták és mihajlovisták két központi szervezet körül csoportosulnak, mindkét csoport ugyanazon nevet látogat ki, mindketten lapnak *Szabadság, vagy halál* a címe. Ebben a két lapban egymást tolvajoknak, betörőknek, zsarolóknak nevezik el a macedon vezérek. A papirosarok azután rendszeres golyóharok követik és Szófia utcáin az utóbbi időben a lövöldözések szinte mindennaposak. Mindenki tud azonban ezekről a harcokról, kivéve a szófiai lapokat, amelyeknek ezekről a gyilkosságokról nem szabad megemlékezniük.

Az áruló jutalma

A macedonok Petrics és Füstevdil környékén tanyáznak és ezen a vidéken a macedon organizációk a korlátlan urak. Idegen újságíróknak erre a vidékre nem szabad betenni a lábát és ha egynek mégis csak sikerül, akkor azt különféle fenyegetésekkel akarják arra kényszeríteni hogy mindazt, amit ott látnak ne írják meg.

Az elmúlt napokban Küstendil főterén

egy fán egy akasztott embert találtak, a kinek a nyakán egy tábla lógott, amelyre csak ennyi volt írva: Ez az áruló jutalma. A legnevetesebb azonban, hogy erről a vidékről a lakosság lassan-lassan kivándorol és növekszik a macedon emigránsoknak a száma, akikről maguk a macedonok híresztelik hogy nem tudnak Jugoszláviában megélni.

A Petrics környéki lakosság a napokban a szófiai kormányhoz beadványt intézett amelyben azt követelték, hogy a kormány csináljon rendet Petrics vidékén, hogy ott a munka és a nyugalom helyreálljon. A kormány természetesen nem válaszolt erre a beadványra, mert a bolgár kormány rabja és szolgája a macedon komiténak. Ha Bürov külügyminiszter és Cankov szobranjeelnök összeveszték ugyan a macedonokkal, Ljapcsev miniszterelnök azonban maga is tagja a macedon organizációnak, nem is szólva a hadügyminiszterrel Vilkovról, aki egy test egy lélek Mihajlovval. Szóval Bulgáriának meg van a saját belső macedon kérdése, azonban ezzel a kérdéssel nem tud számolni, mert a kormány kétséget kizáróan a macedon komitésik szolgálatában áll. És ha a luganói konferencián Briand azt követelte is Bü-

Befejeződtek a pápai állam elismerésére vonatkozó tárgyalások az olasz kormány és a Vatikán között

Róma, december 27. A Vatikán meghatalmazottai és az olasz kormány képviselője között heteken át folyt tárgyalások hír szerint befejeződtek. A tárgyalások eredményéről semmi sem került nyilvánosságra. Egyik francia lap római levelezőjének közlése szerint az előzetes tárgyalások befejezésekor egyrésztől Facelli, másrésztől olasz kormány részről Barone tárgyalóbizottsági elnökök újra összefoglalták a prelimináris

A svéd nő karcsúságának eddig el nem áruít titka a

Peng
svéd OSMOS-habfürdő
használata. Már az első fürdő 400-1200 grammot fogyaszt. Ennek is módjában van meggyőződni erről, ma már kapható minden gyógyszerárban, dr. garriában, illatszertárban, de 130 lei beküldése ellenében egy fürdőt franco küld a vezérképviselet:
Dobos József vegyész mérnök Timisoara, Strada Jancu Vacarescu 8.

rov külügyminiszterrel hogy számoljon le a macedonokkal, akkor Bürov maga valami keveset tehet annak érdekében, hogy Európa déli részén európai viszonyok legyenek.

megegyezőések főbb pontjait. Az olasz állam elismeri a Szentszék felségjogait a Vatikánra és a Szent Péter templom területére, valamint ezeken kívül még akkora területre, amelyen a bitorost széknel akkreditált diplomáciai testület elhelyezhetők lesznek.

Iskolák, intézetek és köztisztviselők karácsonyi és újévi bevásárlásnál rendkívüli engedményben részesülnek a

Néparuházban

Calea Regele Ferdinand 33.

Ugyanott ócska férfiinget selyem előingre becserélnek 95 lei ráfizetés mellett.

Butorárleszállításra

határoztuk el magunkat, hogy üzemünk munkáit foglalkoztathassuk, ha tehát

olcsó és jó butort
Büsendorfer, Stingl, Wirt, Productivgenossenschaft és Hoffmann

zongorát, pianinót,
akar vásárolni, ne sajnálja az utat Marosvásárhelyre és tekintse meg

Székely és Réti

butorgyár Rt.

hatalmas raktárait. Hitelképes egyéneknek kedvező fizetési feltételek

A rádió új korszaka.

A szulfátot ki nem választó superaccumulátor megoldotta az ideális hűtáforrás problémáját. Nem választ ki szulfátot akkor, amikor nincs áram.

Kapacitásának leadásánál megkülönböztetett állandóságot mutat.

4-5 lámpásos felvevő készülékeknél minden hat hónapban kell újra tölteni.

1-2 lámpásos felvevő készülékeknél csak minden évben egyszer töltened.

A szulfátot ki nem választó superaccumulátor speciálisan csak rádió, telegráf és telefon részére konstruáltatott.

Főraktár:
„Forța” S. A. București
Str. C. A. Rosetti 3.

INSULPHATABLE SUPERACCUMULATOR

PATENTED IN ALL COUNTRIES

Az

„Forgás Ba

Budapest, de per mai tárgygyed tiz órakoelnök. A tárgyhallgatásánakdetét, akit az e hogy mig For mind odanyilat Annának rendkete volt a mádig ő azt állit teljesen friss kétségtelen elletáznia kell azt, zelő orvosokna tánnak van-e i

Klár Zoltán a csolatban újólaleszögezi, hogy zése egyáltaláb mészeti. Az eh hogy a tanu m nevetgelését Klár kijelenti, h tészt pathológik lószinüleg örök figyelte Erdélyi ször nevetéssel len, sőt lesújtó

Klár Zoltán gács Anna rendkal eszeesebb, m ezért ha a máju a szikláról való vette volna E ügy egész bizor na vele együtt.

Klár vallomás következett. Erd Zoltán vallomás az elnökj emely elrendelését ké

Szünet után K visszértó tett torhoz, aki min választott. Keny kérdések feltevé zása után lehel bíróság ujra ne nukat, akik Klár tetes vallomást dr. kijelentései keznek a kezel épen ezért kéri kihallgatását.

Kenyeres Ba Gaál Jenő dr. v got, rendelje el

Ne

addig, am teljesenmny ban. K lékeinket

E

Eladás nag

Az Erdélyi-per első mentőtanuját a bíróság nem eskette meg

„Forgács Anna sokkal okosabb volt; mint Erdélyi Béla“. Kenyeres Balázs a szanatóriumi orvosok újbóli kihallgatását kérte

Budapest, december 27. Az Erdélyi per mai tárgyalását délelőtt háromnegyed tíz órakor nyitotta meg Schadt elnök. A tárgyalás Klár Zoltán dr. kihallgatásának folytatásával vette kezdetét, akit az elnök figyelmeztetett arra, hogy míg Forgács Anna kezelőorvosai mind odanyilatkoztak, hogy Forgács Annának rendkívül legyöngült szervezete volt a májusi mérgezés idején, addig ő azt állítja, hogy Forgács Anna teljesen friss testi állapotban volt. Ez kétségtelen ellentmondás s neki tisztázni kell azt, hogy a szanatóriumi kezelő orvosoknak, vagy pedig Klár Zoltánnak van-e igaza.

Klár Zoltán az elnök kérdésével kapcsolatban újlag a leghatározottabban leszögezi, hogy Forgács Anna mérgezése egyáltalában nem volt súlyos természetű. Az elnöknek arra a kérdésére, hogy a tanu mivel magyarázza Erdélyi nevetélgését felesége betegágyánál, Klár kijelenti, hogy Erdélyi Béla nevetését pathológikusnak tartja, amely valószínűleg öröklött tulajdonsága. Megfigyelte Erdélyi anyján is, hogy többször nevetéssel reagált igen kellemetlen, sőt lesújtó hírekre.

Klár Zoltán dr. kijelenti, hogy Forgács Anna rendkívül eszes nő volt, sokkal eszebb, mint Erdélyi Béla és éppen ezért ha a májusi mérgezési esetről és a szikláról való lezuhanásakor észrevette volna Erdélyi szándékosságát, úgy egész bizonyosan nem maradt volna vele együtt.

Klár vallomása után drámai pillanat következett. Erdélyi meghatódva Klár Zoltán vallomásától, szinte támoelvgyva az elnöki emelvény elé ment és szünet elrendelését kérte.

Szünet után Kenyeres Balázs dr. orvoskérte tett fel kérdéseket Klár doktorhoz, aki minden kérdésre behatóan válaszolt. Kenyeres Balázs doktor a kérdések feltevése és a válaszok elhangzása után lehetetlennek tartja, hogy a bíróság újra ne hallgassa ki azokat a tanukat, akik Klár Zoltán doktorral ellentétes vallomást tettek, mert Klár Zoltán dr. kijelentései homlokegyenest ellenkeznek a kezelőorvosok vallomásával. Éppen ezért kéri a kezelőorvosok újbóli kihallgatását.

Kenyeres Balázs indítványa után Gaál Jenő dr. védő arra kéri a bíróságot, rendelje el a bizonyítási eljárás ki-

egészítését és ennek kapcsán hallgassa ki a Belvárosi Színház kezelőorvosait, így dr. Briukner Endrét és dr. Erkedí Györgyöt, valamint dr. Gartner Pál és dr. Marton Viktor magánorvosokat, akik bizonyíthatják, hogy Forgács Anna titkos kokainszeánszokon vett részt.

Temesváry ügyész ellenzi Gaál Jenő indítványát és arra kéri a bíróságot, hogy mindaddig ne rendelje el a bizonyítási eljárás kiegészítését, míg Klár Zoltán nem szembesítették azokkal az orvosokkal, akik veje ellentétes vallo-

mást tettek Forgács Anna májusi mérgezési esetével kapcsolatban. Az ügyész szerint lehetetlen a védelem tanuit azt megelőzőleg kihallgatni, míg a szembesítés le nincs zárva.

Gaál Jenő hosszabban replikázik Temesváry ügyésszel, hangsúlyozva, hogy a védelem nincs köteve az irányban, hogy mikor tegyen indítványt a bizonyítási eljárás kiegészítésére vonatkozólag. Gaál Jenő dr. hivatkozik arra, hogy a bíróság pár nappal ezelőtt helyt adott Temesváry ügyész azon in-

ditványának, hogy egy Berlinbe készülő ujságrót soronkívül hallgasson ki a bíróság.

Az ügyész és a védő vitája után Schadt elnök azt a kérdést teszi a vád és a védelem képviselőihez, hogy kívánják-e Klár Zoltán dr. megesketeését. Temesváry ügyész tiltakozik Klár Zoltán megesketeése ellen, míg Gaál Jenő védő a megesketeés elrendelését javasolja.

Rövid tanácskozás után Schadt elnök kihirdeti a bíróság határozatát, mely szerint Klár Zoltánt a bíróság, tekintettel ingadozó vallomására nem esketi meg.

Ezzel a tárgyalás véget ért s annak folytatását Schadt elnök szombatra halasztotta.

Diszülés keretében üdvözölte az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség a zsidó képviselőket

Dr. Fischer József beszéde a zsidó képviselők hivatásáról

(Cluj-Kolozsvár, december 27. Az Uj Kelet tudósítójától.) A Zsidó Nemzeti Szövetség kisintézőbizottsága kedden este hat órakor diszgyűlést tartott, amelyen a kisintézőbizottság ezuttal üdvözölte dr. Fischer Tivadart az E. Zs. N. Sz. diszelnökét és dr. Fischer József elnököt parlamenti képviselővé történt megválasztásuk alkalmából. A képviselők közül dr. Fischer József volt jelen, míg dr. Fischer Tivadar gyöngékedése miatt nem jelenhetett meg a diszülésen.

Az ülést Fischer Lipót, a Szövetség al-elnöke nyitotta meg, aki az erdélyi cionista zsidóság szeretetét tolmácsolja a képviselőknek és örömet fejezi ki afölött, hogy Erdély zsidóságát a Nemzeti Szövetség két elnöke képviseli a parlamentben. Hangsúlyozza, hogy mindig a cionista mozgalom vezetői vettek legaktívabban részt a zsidóság jogainak védelmezésében, majd visszapillantást vet a Szövetség fizéves működésére, amelyben az ifjuság volt a mozgalomnak lendítő kereke. Elnökeink politikai éleslátásának köszönhető, hogy a Zsidó Nemzeti Szövetség az egész népi alapon álló erdélyi zsidóságot magába foglaló szervezetté nőtt. Meg van győződve erről már minden erdélyi zsidó és ennek a bizonyítékát adták az elmúlt képviselőválasztások is, amikor a zsidóság tömött sorokban vonult fel dr. Fischer Tivadar és dr. Fischer József mögé.

A zsidóság parlamenti képviselete a cionizmus győzelmét jelenti

Dr. Hilel a kolozsvári helyicsoport nevében üdvözi a Szövetség elnökeit és hangsúlyozza, hogy a zsidóság parlamenti képviselete a cionizmus győzelmét jelenti. Elégedetlenségre is van azonban ok, de elégtétlenül szolgál az, hogy egy

demokratikus párt uralomra jutása jelenti győzelmünket. Nagyjelentőségű az a tény, hogy Maniu Gyula felismeri a cionizmusban rejlő konstruktív erőket és parlamentbe küldi a cionista szövetség elnökeit. Az, ami elégedetlenségre ad okot, csak az a körülmény, hogy a politika külső kifejezését jelentő zsidó képviselők száma nagyon csekély. Annál nehezebb parlamenti képviselőnk helyzete, mert a zsidóság védelmére folytatott harcban nem egyszer harcolni kell majd a mai kormánnyal is és ebben a harcban maguk mögött fogják találni az egész erdélyi zsidóságot.

Dr. Ritter Salamon a brassói körzet nevében üdvözi a zsidóság képviselőit, akik az élő zsidóságot képviselik. Az erdélyi zsidóságot büszkséggel tölti el, hogy végre igazi képviselői ülnek a parlamentben.

Fischer Rezső a Poale Cedek elnöke, a zsidó iparosság jókívánságait tolmácsolja, majd dr. Neufeld Jenőné üdvözi az elnököket és elmondja, hogy az egyre erősödő VIZO mozgalom asszonyai nagy szeretettel fogadják dr. Fischer Tivadart és dr. Fischer József képviselő munkásságát. Az erdélyi anyák és gyermekek nagy serege várja a zsidó képv-

selők munkásságától a tanszabadság megvalósulását.

„Nem az aratás, hanem a kiindulás ünnepe“

Dr. Krémer Armin, a Keren Kajemet nevében üdvözi a Szövetség elnökeit, majd dr. Hamburg József tartott üdvözlő beszédet. A mai ünnepség a kiindulás ünnepe, — ugymond — nem pedig az aratásé. Most kell megszervezni a romániai zsidó népet, hogy a képviselők a zsidóság belső szervezeti életének lehessenek belső reprezentánsai.

Fischer Ernő az Aviva-Barisszia nevében mond tartalmas beszédet. Örömet fejezi ki, hogy a zsidóságot régi harcosai képviselik a parlamentben. Felhívja az élők figyelmét arra, hogy még mindig nincs meg az egyetemi tanszabadság, az iskolák tantervek nélkül állnak, sürgős szükség van egy pedagógium felállítására és a zsidó menzák segítségére.

Izrael Henrik a sómérszervezetek öt év óta nélkülözött nyilvánossági jogára hívja fel a képviselők figyelmét, majd Szirmai István az alakuló Zeire Cion ifjusági szervezetek jókívánságait tolmácsolja.

A régi és az új zsidó képviselő

Az üdvözlések után dr. Fischer József emelkedik szószárra, aki a következő beszédet mondotta:

Máskor is megtörtént, hogy zsidó ember került a törvényhozás házába s mégis úgy érzem, hogy más az az idő, amelyben most élünk s az a pozíció, amelynek betöltésére most megbízást kaptunk. Szívetlenül kezembe került dr. Vadász Lipót, egykori máramaroszigeti képviselőjelelt programbeszéde. Ha azt összehasonlítjuk a mai zsidó vezetőférfiak expozéjával, úgy a különbség mindjárt szembeötlő. A régi zsidó képviselőjeleltnek, csak annyi köze volt zsidó néphez, hogy a legjobb esetben Mózes vallásának tartotta magát, de a zsidó egyetemesség kifejezését tagadta, annak érdekeitől nem akart tudni.

Cionizmus és heipolitika

— Cionista szempontból nem sok nyereséget jelent számunkra a politikai siker, de mi ebbe hivatásunk tudatában szívesen beletörődünk. Mindig is úgy volt hogy mi küzdöttünk a zsidó ideálokért és népi jogainkért és a kivívott eredményt átengedjük aztán az összszidóságnak.

Nem áll az, mintha a cionisták kisa-játították volna az erdélyi zsidóság belpolitikai képviseletét. Meg fogjuk győzni az összszidó testvéreinket, hogy a cionista felfogás feletle áll minden párt-szempontoknak, hogy mi nagy, vonalak-

ban látjuk a zsidó problémákat, amelyek generális megoldására törekszünk.

Bizunk abban, hogy fáradozásainknak eredménye is lesz. De vigyázzunk, hogy ne tápláljunk tulzolt reményeket, nehogy esetleg csalódunk keljen. A kormányzópártnak magának is sok akadályt kell még leküzdenie. De, amint csak lehetséges lesz, sorompóba fogunk állani vallási és közoktatási sérelmeink orvosolása, az egyetemi zsidó ifjuság helyzetének javítása érdekében, az állampolgársági sérelmek orvoslása és a zsidó gazdaság teljes rekonstrukciója végett.

Majd a parlamenti zsidó klub megalakításáról beszél, amelyhez jogos remények fűződnek. Befejezésül még ezeket mondja: Ova int a cionista szervezetet attól, hogy összekösse létét és működését a cionista parlamenti képviselők működésével. Mert ha a parlamenti képviselők személye nem felel meg, azok kicserélhetők, de a cionista elvek minden személytől függetlenül maradnak.

Végül dr. Fischer József megköszönte az üdvözléseket úgy a maga, mint a távollévő dr. Fischer Tivadar nevében, majd Fischer Lajos üdvözlőszavai a diszülés befejezést nyert.

Ne vegyen Rádiót vagy alkatrészt

addig, amíg nem hallotta az **ELECTRICA** szenzációs teljesítményű gépeit. Díjtalan bemutatás **Rádió-Szalonunkban**. Kívánságra bárki lakásán vételkötelezettség nélkül készülékeinket üzembe helyezzük. Alkatrészek nagy raktára. Kérje terjedelmes nagy árjegyzékünket.

ELECTRICA

Cluj, Piata Unirii No. 28.

Eladás nagyban és kicsinyben!

Eladás nagyban és kicsinyben!

Impozáns keretek között ünnepelték meg Zádor Benő harmincötéves tanítói jubileumát

(Cluj-Kolozsvár december 27. Az Uj Kelet tud.) Kedden délelőtt a kolozsvári kongresszusi hitközség tágas és világos új óvoda helyiségében ritka ünnep zajlott le. Délelőtt 11 órakor Kolozsvár zsidóságának színe-java jubilálta Zádor Benőt, a hitközség népiszkolájának huszonöt év óta igazgatóját, aki a város népoktatásának fogalmává vált mestere ma is Zádor Benőnek ez az ünnepeltése össze esik tanítói működésének harmincötéves évfordulójával, mert amikor a hitközség idehívtá az iskola vezetésére, akkor már tízéves pedagógiai mult állott mögötte.

Kartársai, a hitközség és iskolaszék és növendékei rendezésében peldaszerűen folyt le az ünnep, amely intím és meleg volt, amellyel tiszteletet keltő és emelkedő hangulata.

Az iskolaszék nevében

Az ünnepséget dr. Spitzer József, a kongresszusi hitközség iskolaszékének elnöke nyitotta meg.

— Ünnepeljük Zádor Benőt harmincötéves pedagógiai pályájának fordulóján — mondotta — de igazán nem tudom e pillanatban kit tiszteljünk jobban, a kiváló tanítót, vagy az emelkedettlélekű embert. Világító fáklya volt munkájában és példátmutató, talpig ember volt magánéletében. Tegyek fényessé s emlékeztessék ezt a napot, mert önmagunkat tiszteljük amikor Zádor Benőnek elhozzuk a megbecsülés és szeretet jeleit.

Az előnk ajánlotta hogy háromtagú küldöttség menjen a jubilánshoz. Erre a bizottságra a hitközség elöljárósága részéről Szenes Károlyt és Katz Ignácot, a volt tanítványok részéről dr. Schwarz Martont ajánlotta. A küldöttség néhány perc múlva, jelen Zádor Benővel megjelent a szüfölségi magtelt helyiségben ahol lelkes óvásokban részesültek.

Dr. Eisler Mátyás üdvözlése

Az enékkar Rabec Benjámin főként vezetésével rendezett az egyik zsidóhárra, amelynek elhangzása után dr. Spitzer József az iskolaszék nevében üdvözölte Zádor Benőt röviden méltatva pályájának kimagasló momentumait.

Az ünnepi beszédet dr. Eisler Mátyás főrabbi tartotta. Nemes tónusú baráti beszéd volt, mely mindenkit melegen megindított. Mindenek előtt méltatta Zádor Benőt, aki nemesak pedagógusa volt a községnek hanem egyik kultuszteremtője is, aki kora reggeltől késő estig lábla elkövetését nagy lelkiismerettel és nagy felkészültséggel. Első akart lenni mindig az egyenlők között és soha pozícióját nem használta ki kartársai felett való hatalmaskodásra. A növendékeivel szemben tanusított bánásmódja pedig példája lehetne minden tanítónak. Soha személyi kultusz nem csinált önmagából, sem hivatásából, ellenben hivatását mindig arra használta fel, hogy igaz mestere legyen az ifjúságnak. Irányt szabott tanítványai pályájának és ebben a bibliai Jákob példáját követte. Jákob áldásának szövege érződik a munkán, amit Zádor Benő végzett. Az isteni pástör volt, aki az ember-nyújt legeltette és aki velük volt napos időben s viharban. Ennek az ősi zsidó jószágának a képzetéből táplálkozott a jubiláns szövege és annak intenciói szerint végezte istenes munkáját.

Zádor Benő pályafutása

A főrabbi ismertette ezután Zádor Benő pályafutását. A Csallóközben született, ahol kora fiatalságában módjában volt megismerni a hitközségi életet a kahal hagyományait és szokásait, majd később Nagyszombatba került, ahol első

talmudisztikus tanulmányait folytatta. Innen Pozsonyba került a nagyevű jesivára, ahol a talmudban szerzett magasabb kiképzést. Még ma is szabadidejében a talmuddal foglalkozik, a melynek szellemét nem engedte elhalkulni magában. A jesiva elvégzése után nevelői állást vállalt, majd képeztető vizsgát tett a budapesti zsidó országos tanítóképző intézetben és Érsekújvár zsidó iskolájának élére került. Innen hívták meg Kolozsvárra, ahol élénk és munkája nyitott könyv volt mindenki előtt.

A főrabbi most azt iskolatípusokat ismertetette a nemzeti szellemű iskolák, a humanisztikus és a vallási irányut. A jövő generáció csakis a vallásos nevelés alapján tudja megtartani azokat az idealokat, amik az életben komoly irányban vezethetnek. Zádor Benő igazán vallásos nevelésben irányította az iskolát és innen van az a barátság, amely egy nevedt évszázad alatt egy pillanatra sem szűnt meg közöttük. Zádor Benő iránt egyébként — mondotta a főrabbi, — benső kapcsolattal is le vagyok kötelezve, mert ő volt az, aki drága halottam mellett örökölt, talmudot tanult és imákat mondott mellettük. Ő volt aki egyetlen fiamat elbucsuztatta. En ezekeket neki soha el nem fogom felejteni. Azonban iteletemet ez sem fogja befolyásolni és ottól függetlenül munkájának eredményeit pozitív alapon tudom értékelni. En ezennel Zádor Benőt megismerem a „merén” címmel, ami hagyományunk szerint megfelel a zsidó doktorátusnak. Olyan férfut illet ezután ez a cím, aki erre tudásával és életmódjával szolgált. Azonfelül összegyűjtött és könyvben kiadott német beszédait nekik dedikáltam, Zádor Benőnek, aki kivételes tökéletességgel bírja ezt a nyelvet és aki beszédeimnek egyik legmegértőbb méltatója volt.

A főrabbi ezután átadta a jubilánsnak a könyv egyik diszplányát és egy 50 ezer lejes takarékpénztári könyvet, amit a tanítványok és a hitközség gyűjtöttek azért, hogy abból megrendüljön egészségét helyreállíthassa.

A nagy tetszéssel fogadott beszéd után dr. Fischer József hitk. elnök, parlamenti képviselő a hitközség nevében intézett beszédet a jubilánshoz.

A kultúra napszámosa

— A tanító, — mondotta, — napszámosa a kultúrának. Öntelen, igaz munkás ő, aki nem tart igényt más elismerésre, mint arra, hogy neveljei becsületes, jóvaló tagjai legyenek a társadalomnak. A tanítványok lelkébe vésődik az ő neve, sokkal maradandóbban, mint a művésze vagy hadvezére. Zádor Benő a becsületes tanító és a jó zsidó típusa volt és mi szívünkbe fogjuk zární ezt a nevet, amelyre büszkék vagyunk. Büszkék vagyunk arra, hogy ő a tanítónk volt és hogy iskolánkat arra bírta emelje, amely ma országoszerint ritkítja párját.

Dr. Fischer József nagy tapssal fogadott beszéde után felsorakoztak az egyes zsidó közületek reprezentánsai. A Chevra

Kadisa nevében Somogyi Miksa cinök üdvözölte Zádor Benőt, a kongresszusi iskola nevében Freu Lajos igazgató, a volt tanítványok nevében Rosenthal Olga, az izr. nőegylet nevében dr. Neufeld Jenőné, az ortodox zsidó iskola és hitközség nevében Buxbaum Benjámin iskolaigazgató, az ortodox Chevra Kadisa nevében Landesmann Lajos és Vidgorovits Izó, a Poale Cedek és Beth Avrohom nevében Fischer Rezső, az Árvagorizáló és tancoccthon nevében dr. Leitner Pálóp, a kórház állemezési egyesület nevében Neumann Mórné, a régi barátok nevében Deutsch Ármán brassói bankigazgató, a kórházegeysület nevében Gabel József, a hitközség tisztviselői nevében Héber nyelven Klein Eljáhu köszöntötte a jubilánst.

Stalin és Trozskij kibékülnek?

Berlin, december 27. Egyik baloldali lap moszkvai tudósítása szerint Stalin bejegyezését adta ahhoz, hogy Trozskij déloroszországi üldöhlhelyére utazhasson megtámadott egészségének helyreállítására. A lap a hírből arra következtet, hogy a kommunista párt kormányzó frakciója újra közeledést keres a párt ellenzéki szárnyával, mint legelőször, amikor a szovjet a válság közeledét érezte.

A jubiláns köszönete

Megindító jelenet következett ezután. Zádor Benő felemelkedett a főtérre és a virágokkal elhalmozott kicsiny asztalka elé lépett. Az ősz ember szemében könnyek csillogtak és hangjában elfogódoltság rezgett.

— Megindít ez a nagy szeretet, amivel ti engem elhalmoztok és igazán nem tudom, mivel érdemeltem ezt ki magamtól. En világéletemben csak kötelességemet teljesítettem, soha más intenció munkámban nem vezetett. Hálás vagyok a hitközség iránt, főtisztelőm ur iránt és munkázok iránt, akik idejöttek, hogy engem ünnepeljenek. Mindnyájatokat szívémben zártam és köszönöm nekitek, nagyon köszönöm... Mindnyájatoknak sok boldogságot kívánok...

A korus ismét zsolnára zendült, ezután folytatást a sürgönyöket és üdvözlő leveleket és ezzel a meleg ünnepies végget ért.

Miniatür „forradalom” egy miniatür országban

Monakó 24 ezer lakosa új alkotmányt követel

Montecarlo, december hó. — Ha szabadna ezekben a békés időkben ezzel a merész kifejezéssel élni — a monacói fejedelemség forradalmi állapotba jutott. Akik ott élnek, semmit sem látnak ugyan ebből a forradalomból. Nincs parrikád, nincs zászló, nincsenek demonstrációk de ez semmit sem változtat a tényen.

Hogy ezt megérthessük, tudni kell egyet-mást Monakó multjából.

Monakó ősidőköl fogva az abszolútizmusnak hódol. A 22 nyugatkeletre kitévő csepp ország lakosainak semmiféle beleszólásuk nem volt a közügyekbe. Szavazati joguk nem volt, gyűléseket nem tarthattak, képviselőket, vagy testületi tagokat nem választhattak.

Igaz, ezzel szemben egy igen-igen szép joguk volt — nem kellett adni: illetmények. A Montecarlóban lévő játkbank jövedelme az összes állami kiadásokat fedezte s így a monakóiak vállalt semmiféle köztelher nem nyomta.

1910-ben kapott Monakó alkotmányt. Eszerint az alkotmány szerint minden ősmonakóinak van szavazati joga. Ősmonakói alatt ezt az embert kell érteni, akinek legalább a dédnagyapja Monakóban született.

Az ősmonakóinak nemzeti tanácsot választottak. Ennek a tanácsnak azonban az alkotmány csak véleményezési jogot adott. A dőáros minden tekintetben az uralkodó kezében maradt. Az uralkodó egy minisztert nevezett ki, akit bármikor feloszthat az állásától. Ez az alkotmány tízévesre esztendőn keresztül elég jól működött.

Az utóbbi időben azonban Montecarlo csillaga halványulni kezdett. A Riviera többi furdóhelyei fényesebbnél-fényesebb palotákat építettek s a közönség másfelé is fordult, nemesak a kaszinójáról híres Montecarlóra. Már nem ömlött a pénz ugy Monakóba, mint azelőtt.

A nemzeti tanácsban egyre hevesebb beszédeket mordítottak.

— Ez így nem tarthat tovább — kiáltották a szónokok. Ezen a helyzeten változtatni kell. Ha nem változtatunk, tönkremegyünk.

A nemzeti tanács azt követelte, hogy vonják meg a koncessziót a játékkasz, nó tulajdonosától. Nem akar újításokat, nem

fejtet be semmit, minthogy monopoliuma van, nem törődik semmivel, egyszerűen szobrevágta az befolyt pénzeket.

Minddezeket a panaszokat memorandumba foglalták s elküldték II. Lajos őfelségének, aki franciaországi kastélyában tartózkodott. Őfelsége fel volt habordva, miután elolvasta a memorandumot.

— Nem tudok eléggé komény szavakat találni — dobantott a tébával — hogy megfelelő módon elítéljem ezt az impertinenciát.

A memorandum háttérjára ráirta, hogy az alkotmány értelmében a nemzeti tanácsnak nincs joga követeléseket felállítani.

— Önök túllépték hatáskörüket — hangzott a dorgatorium — ezzel alkotmányértelést követtek el.

A nemzeti tanács azonnal beadta lemondását. E pillanatban tehát az alkotmányos szervek nem működnek a monakói fejedelemségben.

A nemzeti tanács utolsó aktuása az volt, hogy megkérte a fejedelemet, járjon haza az országba s itt bonyoltsa le a válságot.

— Majd akkor megyek haza, — üzentte vissza II. Lajos ha jónak látom.

Monakónak 24,000 lakosa van. E lakosság túlnyomó része lemnézetesem idegen. Ezek az idegenek azonban nem tekintik többé magukat idegeneknek, hiába deklarálta őket azoknak az 1910 es alkotmány.

— Mi is teljesítjük állampolgári kötelességünket, — argumentálnak ezek az idegenek — a mi munkánk is hozzájárul az ország fellendítéséhez s ezért becsületet is megilletnek a jogok.

Uton-utfélen ilyen hangokat lehet hallani.

Igy zug-zsong a kis fejedelemség. Igaz nincsenek barrikádok, de a lelkek forradalmi hangulatban vannak. Mindenki haragszik a fejedelemre, aki nem akar a korral haladni. A vállalkozók, kereskedők és bankárok tisztán látják a helyzetet. Azelőtt az alternatíva előtt állának, — vagy bírnk tovább a mostani állapotban, ebben az esetben Montecarlo végképpen tönkremegy, vagy pedig forradalmi tette ragadtatják magukat és ezzel kényserítik II. Lajost az új alkotmány kiadására.

Az Uj Kelet az e zsidóság na főszerkesztő: Dr. Feleős szerkesztő az Uj Kelet cikl forrás meg

— Primo de R...
jai megvalósítás
Madridi jelentés
mai számban P...
terelőnk megkez
nak keresztülvi
kormányrendelet
a miniszterek h
sétől számított
yiselők ebbeli
után két éven be
nem helyezkedh

— Enyhébb le
pstről jelentik:
időjárásprognózis
és nyugtalan idő
körüli hőmérsék
csapadékkal, eső

— A Wizo sz...
ja. A kolozsvári
5 órakor a Hagg
folytatja előadás
mal Giszkalay J...
tani. A Wizo ren...
zsidó közvélemé
érdeklődés.

— Kiterjesztik
lenségi javaslatot
becsületrend lov...
lentik: Az összes
javaslatának tár...
francia kamarába
az óhaj, hogy az
terjesszék ki a m...
vényhozókön kiv...
tisztviselőkre, sőt
vira is. Valószínű
e emelkedő javas
ozási ülészakba

— Egymillióra r...
nyolomhárban me...
Berlínből jelentik:
da washingtoni
Egyesült Államok
az egymilliót a s...
betegedettek számban
a járvány alá
lyúit viszont eme
denciája. Montre...
tarióban és Quel...
számu járványos
s az utóbbi napok
tak száma megha

— Hírlőzés. F...
lító csütörtök dé...
rült. A köztisztel...
temetése ma dé...
Decemből 36 sz...
terlva.

— A francia b...
Elzászban tárgya
pörökét. Strassb...
ügyész ma eluta
szerint előterjeszt
teriumban aziran
ra közelebből k...
nómista pörökbe
zászi bíróság elő
vagy Dijonban t...
ügyészi indítván...
szolgáltatott okot
után az esküdtek
a fenyegető levele
s az elzászi igaz...
lehetne a tárgya
vedélymentes me

KRIEGNER-féle
Reparator
köszvény, csusz, hülés ellen.
Mindenyógyosztárban kapható
Ára 65 lei.

Üzleti könyvek raktárról mindenféle kivitelben hitelesítve beszerezhetők
BOROS papirkereskedésben CLUJ. Telefon 10-83.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdelyi és bánorsági zsidóság napilapja.
 Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
 Felelős szerkesztő: Jambor Ferenc.
 Az Uj Kelet cikkeinek utannyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

— **Primo de Rivera** megkezdte reformjai megvalósítását. Párisból jelentik: Madridi jelentés szerint a hivatalos lap mai számában Primo de Rivera miniszterelnök megkezdte beígért reformjainak keresztülvitelét. A hivatalos lap kormányrendeletét közöl arról, hogy a miniszterek hivatali állásuk betöltésétől számított öt éven, az állami tisztviselők ebbeli minőségük megszűnté után két éven belül magánvállalatoknál nem helyezkedhetnek el.

— **Enyhébb időjárás** várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognózisa szerint változókéony és nyugtalan időjárás várható fagyponthoz közeli hőmérséklettel és sok helyütt esapadékkal, esővel vagy hóval.

— **A Wizo szombat délutáni előadása.** A kolozsvári Wizo szombat délután 5 órakor a Haggabor klubhelyiségében folytatja előadás ciklusát. Ez alkalommal Giszkalay János fog előadást tartani. A Wizo rendezvénye iránt a város zsidó közvéleményében máris nagy az érdeklődés.

— **Kiterjesztik a francia összeférhetetlenségi javaslatot a tisztviselőkre és a becsületrend lovagjaira is.** Párisból jelentik: Az összeférhetetlenségi törvényjavaslatának tárgyalását siettetik a francia kamarában. Egyre általánosabb az óhaj, hogy az összeférhetetlenséget terjesszék ki a miniszterekre és törvényhozókra kívül az összes állami tisztviselőkre, sőt a becsületrend lovagjaira is. Valószínű, hogy a törvényerőre emelkedő javaslat ebben a törvényozási ülészakban nem lép életbe.

— **Egymillióra rug Amerikában a spanyolnáthában megbetegedettek száma.** Berlinből jelentik: A Wolff távirati iroda washingtoni jelentése szerint az Egyesült Államok területén meghaladja az egymilliót a spanyolnáthában megbetegedettek száma. A nyugati államokban a járvány alábbgyorult, de más helyütt viszont emelkedő a járvány tendenciája. Montrealban, Torontóban, Ontarióban és Quebecben szintén nagyszámú járványos megbetegedés történt és az utóbbi napokban spanyolnáthában elhaltak száma meghaladja a százötvenet.

— **Hilázás.** Friedmann Ignác szálító esütőtörök délután jobblétre szenderegült. A köztisztviselőben álló zsidó polgár temetése ma délután 2 órakor a cal. Decebal 36 sz. gyászszobából lesz megtartva.

— **A francia bíróság nem meri többé** Elzászban tárgyalni az autonómista pöröket. Strassburgból jelentik: A főügyész ma elutazott Párisba, ahol hír szerint előterjesztést fog tenni a miniszteriumban aziránt, hogy a főtárgyalásra közelebből kitüzendő elzászi autonómista pörökben a főtárgyalást ne elzászi bíróság előtt, hanem Nancyban vagy Dijonban tartassák meg. Erre az ügyészi indítványra az a körülmény szolgáltatott okot, hogy a elhárni per után az esküdtek és a bíróság tagjai a fenyegető levelek egész sorát kapták és az elzászi izgatott atmoszférában sem lehetne a tárgyalás nyugodt és szenvedélymentes menetét biztosítani.

— **Zágrábban agyonlőtték azt a detektívet, aki Radics Istvánt kémlelte.** Zágrábból jelentik: A zágrábi politikai gyilkosságok sorozata új merénnyeltel gyarapodott. Hétfőn este a Corso-kávéházban ismeretlen merénylet negyszer rálött Grauer Alfréd detektívre, akit életveszélyes sebesüléssel, eszméletlenül szállították a kórházba. Grauer Zágrábban kivételesen gyűlölt egyéniség volt akiről tudták, hogy Radics István kémleléséve volt megbízva a parasztervezér külföldi utjain s aki Radics megölésé után is vezetőszeretét játszotta a horvát parasztpárt ellen lefolytatott rendőri akciókban. A merényletnek sikerült elmenekülnie. Az a pár tanu, aki a gyilkosságot látta, csak a merényletnek a ruhátár kabátjai alól kinyújtott, revolvert tartó kezét vette észre. A rendőri nyomozás természetesen azonnal megindult, de mindeddig sikertelenül. A zágrábi merénylet óriási izgalmat kelteett Belgrádban is, ahol a radikális kormánypart vezető politikusai azt követelik, hogy a rendőri kutatást a horvát parasztpárt vezetőségére is kiterjesszék. Zágráb különben tegnap megint Radics István emlékét ünnepelte. A város legszebb terét, a Markus-teret nevezték el Radics István-ternek és ebből az alkalomból nagy ünnepségeket rendeztek a meggyilkolt parasztervezér emlékének tiszteletére. Az ünnepség után hatalmas menet vonult ki a temetőbe Radics sírházhoz és koszorút helyeztett arra. Ezután a városban folytak le viharos tüntetések Belgrád ellen és a horvát parasztpárt mellett.

CSUKAMAJOLAI HELYETT élvezetes csemege a jóízű, kellemes, porlaku Jemalt.

— **Önévételemből megölte szülőit** egy szlovéniai gazdálkodó. Eszékéről jelentik: Véres szonációja van a szlovéniai Gunduci községnek, ahol kedden délután egy hatvan éves gazdálkodó önévételemből megölte részeges fiát. Matics Márton gazdálkodó egy vendéglőben mulatott és amikor a pénze elfogyott, hazament és apjától pénzt követelt. Matics tekintélyes gazdálkodó, a fiu apja, megtagadta a kért összeget, mire veszekedni kezdtek. A veszekedés hevében a fiu fejével támadt az apjára, aki ebben a pillanatban feleségével együtt a szomszédos szobába menekült és magára zárta az ajtót. A részeg fiu azonban a fejszével betört az ajtót és újból rátámadt az apjára, aki a szobában talált kessel melleszúrta dühöngő fiát. Matics Márton néhány perc múlva kiszáradt. Az apa önként jelentkezett a csendőrségen és előadta, hogy önévételemből ölte meg a fiát aki az utóbbi időben zülleni kezdett és állandóan megöléssel fenyegette. A gyilkos apát letartóztatták és az eszkéi ügyészség fogházába szállították.

— **Védekezésűt grippe, torokgyulladás és meghülés ellen** használjon Panflavin-pasztilát. Elsőrangú szaktudósok által ajánlva. Kapható gyógyszerárakban és drogériákban.

— **A száraz Newyorkban tizenegy ember halt meg karácsony éjjelén** — alkoholemérgezésben. Newyorkból jelentik: A karácsonyi ünnepeket az Egyesült-Államok területén hivatalból száraz módon, vagyis alkoholmentesen ülték meg. Annál különösebb tehát, hogy magában Newyorkban az ünnep első napján tizenegyen haltak meg alkoholemérgezésben. Elképzelhető tehát azoknak a száma, akik csupán félholtra itták le magukat a karácsonyi alkohollal. Az ünnep alatt Newyorkban tizenöt halálos végű autóbaleset történt melyeknek többnyire beugrott sofőr volt az okozója.

Biztos hatású, enyhe hashajtó a Purgen (Purgó)-Bayer

— **Antal János a Magánalkalmazottak Szövetségének előadásorozatában.** December 28-án, péntek este 8 órakor, a Magánalkalmazottak Otthonában (Farkas u. 7.), Antal János tart előadást Mit akarnak a regényírók? címen. Méltán lehet rá számítani, hogy a nagytehetségű és nagyjövőű fiatal Antal János ezen kiválóan ígérekző előadása ugyanolyan siker jegyében fog lezajlani, mint az Alkalmazottak Szövetségének minden eddigi előadása. Az előadásra szabad a bemenet és vendégeket szívesen látnak.

— **Kilenc tagu nemzetközi bizottságot küldenek ki a Bolívia és Paraguay közötti háborús konfliktus megvizsgálására.** Párisból jelentik: A külügyminiszteriumból jelentik, hogy az érdekelt államok közötti megégyezés alapján legközelebb kilenc tagu nemzetközi bizottságot küldenek ki a Bolívia és Paraguay között megindult, de még idejében elfojtott háboru okainak megvizsgálására. A bizottságba ugy Bolívia, mint Paraguay két-két tagot nevez meg. A többi öt tagot a nagyobb amerikai államok és a Népszövetség fogják delegálni. A bizottság tartózkodni fog attól, hogy a felmerült határkonfliktusban véleményét nyilvánítson és tisztán csak arra akar szorítkozni, hogy a megindult háboru okait, illetve e körüli felelősséget megállapítsa. A vizsgálóbizottság munkája előreláthatólag hat hónapot fog igénybevenni.

— **Marólugot ivott.** Karácsony má sodnapján a Pata ucca 5. szám alatt K. E. kiskoru cselédány marólugot ivott. A kiszállott mentők azonnal a klinikára szállították az öngyilkost, aki súlyos belső sérüléseivel élet és halál között lebeg. Öngyilkosságának oka állítólag szerelmi bánat.

— **Sorozatos betörések a Kajántói uton.** A karácsonyi ünnepeket egy tolvajbánda arra használta fel, hogy a külvárosi részeken érzéketlenül hagyott lakásokat meglátogassák. A Kajántói uton ismeretlen tettesek nyolc szomszédos házba törtek be, ahonnan összesen 50 ezer lej értékben különböző ruhaheműeket és készpénzt loptak el. A rendőrség folytatja a nyomozást.

— **Valódi rendőrök játszották a szerepeket egy bűnügyi drámában.** Londonból jelentik: Érdekes előadás volt a minap a colchesteri Hippodromban. Egy bűnügyi drámát adták elő, amelynek főszerepét — a rendőrfőnököt — a colchesteri rendőrség főnöke, Stockwell alvezéres játszotta. Vele együtt még tizenkét detektív és rendőr is kapott kisebb-nagyobb szerepet a drámában. Stockwell rendőrfőnök — mint az újságok megállapítják — kitűnően játszott — maszk nélkül, a maga hivatali egyenruhájában. A többi rendőrszerepét is így lépett fel és a dráma a valóság hatású kelette. Olyan érdekes volt a színelőadás hogy közkívánatra legközelebb meg kell ismételn.

— **Egy-egy játékos hárommillió évig játszhat új bridge-kombinációkat.** Newyorkból jelentik: Amerikában most megjelent az első bridge-statisztika. Egészen példátlan számadatok beszélnak az amerikai bridge-nagyzemről. 1927 évben 4.790.000 dollár kártyaadót fizettek Amerikában, ami azt jelenti, hogy körülbelül 45 millió kártyacsomagot adtak el. Amerikában a bridgezők számát hat millióra becsülik és körülbelül háromszázezer a hivatásos bridgejátékosok száma. Ezeknek a tanítóknak a honoráriuma igen változó, vannak akik óránként csak egy dolárt kapnak, de akadnak olyan bridge-tudósok is, akik csak száz dollárt adnak egy-egy órá. Ezenként körülbelül 4-500.000 példányt adnak el azokból a könyvecskékből, amelyekből meg lehet tanulni a bridge művészetét. A leltárismeretes statisztikus még azt is kiszámította, egy hosszas matematikai eljárással, hogy a bridgejátékosok összesen 635.013.539.000 kombinációs lehetőség van, amelyek eljátszására egy játékosnak két-három millió évre volna szüksége.

— **Kérelmem.** Nagycsaládu hadirokkant jószívű emberek támogatását kéri, hogy az évek óta betegen fekvő feleségének lakását a hófúvások ellen renováltassa. Szíves adományok Braun Henrik főrabbi Iclod címre küldendők.

Albion Román Biztosító és Viszontbiztosító R.T.

Alaptőke 7,500.000 lej. — Bukarest, Bulevardul Carol 11. — Gh. Cantacuzino 2. Telefon 229/12.

Igazgatóság:
 Elnök: **MIHAIL C. VEDESCU** egyetemi tanár, a bukaresti egyetem volt rektora.
 Alelnök: **EMANUEL KRETZULESCU** meghatalmazott miniszter, nagybírtokos.

Igazgatósági tagok:
Ionescu G. Const. tanár, bírtokos.
Lazarescu Em. Alex. egy. magántanár, adm. delegat.
Eribolan Victor erdőmérnök.
Vladescu G. Mihail mérnök, adm. delegat.
Vasiliu Eugen mérnök.

Felügyelőbizottság:
Agatstein B. ügyvéd, póttag.
Duffu P. mérnök, póttag.
Popescu Er. George póttag.
Tudor Vladimir ügyvéd, póttag.
Tase Elia ügyvéd, póttag.

Vezérigazgatóság:
NICOLAE ALEX. MĂLIU vezérigazgató.
EMIL G. GIHL delegált igazgató, London.

OTTO ABODI vezérigazgató.

Köt biztosításokat a biztosítás minden ágában: Tűz, betöréses-lopás, ablaküvegek, mindennemű bal-s tek, autómobilok záraztöldi, folyami és tengeri szállítmányok. Életbiztosítások a legelőnyösebb feltétekek mellett.
 A társaság a biztosítottoknak az Albion kötvényei mellett a legnagyobb angol vis. ontbiz osító intézetek kötvényeit is átnyújtja.

Közgazdaság

Az 1928-ik gazdasági év nem volt rosszabb a tavalyinál

Jakobi Kálmán dr., a temesvári „Turul” Cipőgyár Rt. vezérigazgatójának nyilatkozata

(Timisoara-Temesvár, dec. 27. Az Uj Kelet (tudósítójától). A polgári új esztendő küszöbén szokássá vált, hogy mérleget állítunk fel az elmúlt esztendő aktiváiról és passzívairól, valamint ezzel kapcsolatban a közelebbi év kilátásairól is hallhatunk erre hivatott komoly szakvéleményt. Az Uj Kelet munkatársa felkereste dr. Jakobi Kálmánt, a Turul-cipőgyár vezérigazgatóját, aki a romániai gazdasági viszonyoknak egyik komoly ismerője, hogy mondja el szakvéleményét a végéhez közeledő gazdasági évről. Arra a kérdésünkre, hogy az 1928-ik év gazdasági mérlege hogyan zárult, a következő felvilágosítást kaptuk Jakobi vezérigazgatótól.

— Általánosságokban azt mondhatnám, hogy ez az esztendő gazdasági mérlege minőségileg semmiel sem volt rosszabb az utolsóévi esztendőnél. Ebben a tekintetben tehát

a sablonos egyformaságban maradtunk meg, ami természetesen nem tekinthető nagyon biztató jelnek.

Jónagyon tapasztalataimat ebben a tekintetben a bőrpári szakmában szerzem és így szeretném, hogy véleményemet is különösen ezzel az ipárgal kapcsolatban nyilvánítsam. A bőri, illetőleg a cipőgyártás szempontjából az elmúlt év szeszélyesnek bizonyult. Az évadok szinte versenyre keltek egymással abban, hogy kijátszák a napárt, ami nagy hátrányra volt a nál iparágunknak, mert szezoncikkjeink rakfáron maradtak a szeszélyes időjárás miatt. Mindez magától értetődik, olyan jelenség, amely ellen semmilyen idejében fogamatossított óvintézkedés sem tudott volna bennünket megvédeni.

Ezzel szemben vannak olyan sérelmeink is, amelyek a mostani eléggé zilált állapotokban gyökereznek. Ezek közül fel kell említenem elsősorú momentumként valutánk labilis állapotát, amely a kereskedői számítását majdnem minden egyes esetben kontraktarozza. Tehát

egy investálás, mint produkálás szempontjából nagyon óvatos politikát kellett folytatniok mindazoknak a vállalatoknak és üzemeknek, amelyek az összes lehetőségek beleszámításával a felszínen akarták magukat tartani.

Ennek az ugynevezett túlvatos politikának a reakciójaként jelentkezett a gazdasági stagnáció, ami aztán, ha nem is a szó szoros értelmében értendő, akkor is koncedálandó mindazok részéről, akiknek némi közük is van gazdasági életünkkel.

— Ha szabatosan akarnám magam kifejezni, ezt az állapotot valahogyan várakozó állapotnak minősíthetném, ami bizony üzemredukció következtében általános leépítéssel járt együtt. Ez

a várakozó álláspont, sajnos még ma is jelszóként kell szerepeljen a legtöbb vállalatnál.

És tartani fog, véleményem szerint mindaddig, míg a jelenlegi gazdasági vi-

szonyok valutánk stabilizációja és gazdasági politikánk normalizálódása folytán stabil formában meg fognak változni. És talán most remélhető is, ha azok a nagyszabású állami tranzakciók, amelyek most folyamatban vannak, a teljes lebonyolítás stádiumába jutnak.

Az eddigi kormányok gazdasági politikájáról, valamint arról, hogy az új kormánytól ebben a tekintetben milyen politikát vár az ország gazdasági közvéleménye, a következőket mondotta Jakobi vezérigazgató:

— Az eddigi kormányok gazdasági politikájáról, valamint arról, hogy az új kormánytól ebben a tekintetben milyen politikát vár az ország gazdasági közvéleménye, a következőket mondotta Jakobi vezérigazgató:

Az új kormánytól az ország érdekeinek szem előtt tartásával ugynevezett méltányossági politikát várunk,

amely az összes érdekeket a lehetőség szerint összhangba hozhatná. És ha ez tényleg sikerülne Maniueknak, akkor sokat tettek az ország érdekében.

A romániai munkásság jelenlegi helyzetére vonatkozó kérdésünkre Jakobi vezérigazgató megjegyezte, hogy ez olyan probléma, amellyel mindenkinnek, akit érdekel, átütésesen kellene foglalkoznia. Nagy vonásokban megokolta a mai munkanélküliséget, azzal az üzemredukcióval, amely a már elmondott okok következtében bekövetkezett és változatlanul tart. Valaminek okvetlenül történni kell, amely ezt a kérdést a közeljövőben a megoldás stádiumába fogja hozni. Természetesen, ezt az időt nehéz kivárni azoknak, akiket legközelebről érint a kérdés, de bizonyos, hogy az ország gazdasági életének normalizálásával ebben a tekintetben is lényeges változás fog bekövetkezni.

A bukaresti Creditul National Astra veszi át az Amerika-biztosítót. A tordai székhellyel alakult Amerika-biztosító részvénytársaság tudvalevőleg fizetési nehézségek közé jutott és kénytelen volt aktivitását felfüggeszteni. A társaság vezetősége tárgyalásokat kezdett az intézet átvételé érdekében a bukaresti Creditul National Astra-biztosítóval. A tárgyalások eredményeképpen a fővárosi intézet január elsején átvészi az Amerika-biztosító összes aktívait és passzívait, illetve az intézetet magába olvasztja és annak expozitúráit az Astra-biztosító fiókjaiaként fogják működésüket kifejezni.

Csak két erdélyi cég vett részt a CFR legutóbbi faárlejtésén. December 24-én tartották meg a CFR árlejtését tízezer köbméter bükkfaronk szállítására. Az árlejtésen a következő cégek vettek részt: Szatmári Fatermelő és Kereskedelmi Rt. 5000 köbmétert ajánlott fel 625 lejes egységárban, Sziklás

József brassói fatermelő ugyancsak 5000 köbméterre tett ajánlatot 690 lejes egységárban, egy tárgul-júni cég 1000 köbméterre tett ajánlatot 788 lejért, egy másik regáti vállalat pedig 5000 köbméterre adott be 985 lejes ajánlatot. A vasutnak azért van szüksége bükkfaronkra, mert azokat saját üzemeiben akarja talpiákká feldolgozni.

Tizenhárommillió zlotival esett uttsza Lengyelország romániai textilexportja. A lengyel textilipar súlyos válságának, amely nemrég a lodzi általános munkasztrájkban robbant ki, mint annakidején megirtuk, egyik legfőbb oka a kivitel esökkenése. Most közzétett hivatalos adatok szerint, a lengyel textilárúk exportját különösen a romániai piac elvesztése érintette érzékenyen. Az elmúlt év első 6 hónapjában Románia még 17 millió zloti értékű textilárúkat importált Lengyelországból, amelynek ezirányú kivitele 1928 első felében 4 millió zlotira esett vissza. A lengyel textilárúk vásárlásának visszafeljődését a lengyel ipar Románia kedvezőtlen gazdasági helyzetében és a magas textilvámokban látja, de nem számol azzal, hogy a romániai textilipar már olyan fejlett, hogy az ország alig néhány cikkben szorul importra ezen a téren.

Színház - Művészet

A Nemzeti Színház és a Román Operaheti műsora:

December 28, péntek: Manon.

December 30, d. u.: Az eladott menyasszony.

A Magyar Színház műsora:

Péntek: Eltört a Hegedűm. (Operett-újdonosság, 7-edszer. Bérletszünetben. Sorozatszám: 200.)

Szombat délután fél 4 óraor és fél 6 óraor: Koldus és királyfi. (6 felvonásos mesejáték, Lubinszky Tiborral. Gyermekelőadás 20 és 10 lejes helyárakkal.)

Szombaton: Az utolsó Verebely lány. (Dzessz-operettújdonosság, 7-edszer. Kondor Ibolyával, Pálffy Olyval, Kun Magdával, Sólyom Győzővel, Timpa Bélával. Ihász Aladárral. Premierbérlet 20. szám. Sorozatszám: 201.)

Vasárnap délután fél 3 óraor: Szeretlek. (Párisi operettújdonosság, mérsékelt helyárakkal. Sorozatszám: 202.)

Vasárnap 6 óraor: Eltört a hegedűm. (Operettújdonosság 8-adszor. Rendes helyárakkal. Sorozatszám: 203.)

Vasárnap 9 óraor: Az utolsó Verebely lány. (Dzessz-operettújdonosság 2-odszor. Bérletszünetben. Sorozatszám: 204.)

Hétfő: Szilveszteri kabaré: Egyfelvonásosok, magánszámok, tőrök. Mit jár a meztelenül? A csempész stb. (Tíz eleven újévi malac kisorsolása a közönség között.) Ki akar moziszínész lenni? A jelenetek a színpadra mennek, ahol a legalkalmasabbakat kiválasztja a bíráló bizottság, azokról a színház fólvételeket készít és ezeket a fólvételeket kiküldi Hollywoodba. Sorozatszám: 205.)

A Magyar Színház mozi-műsora:

Szombaton délután fél 4 és fél 6 óraor: Koldus és királyfi. (6 felvonásos mesejáték Lubinszky Tiborral. Gyermekelőadás 20 és 10 lejes helyárak.) Vasárnap délelőtt 11 óraor: Nagyszabásu matiné. Koldus és királyfi. (6 felvonásos mesejáték Lubinszky Tiborral. Gyermekelőadás 20 és 10 lejes

A bolygó zsidó

Eugen Sue világhírű regénye két hatalmas kötetben — 400 lejért kapható az Uj Kelet könyvoszt.-ban

A CLUJI
TACAMUL
ezüstárugyárban
készült
minden darab evészköz és dísztárgy ezen

gyarjellet van ellátva.
800-as finomság!
Gyarmányaink minden jobb ékszerüzletben megrendelhetők. — Viszonteladóknek:
"TACAMUL"
Ézüstárugyár, Cluj,
Strada N. Iorga 11/A
Telefon 4-82. Sürögnycim: „TACAMUL”

Arany-, ezüstbevéltás!
Legelőcsőbb beszerzési forrás órákban, ékszerekben, valódi ezüst tárgyakban, u. m. gyertyatartók, memorák és hasonló dísztárgyakban

Grünfeld ékszerésznél
Cluj, Cal. Reg. Ferd. (v. Wes. M.-u.) 21.
Nagy raktár alpacca és kina ezüst tárgyakban.

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 5 lej, vastagabb betűvel 10 lej. Legkisebb apróhirdetés 5 lej. Állástkeresőknek 30 százalékos kedvezmény. Ap.óhirdetések díja előre fizetendő. Jelleges levelet csak úgy továbbítunk, ha portó bélyeg mellékelve van. Eljegyzési hírek díja 250 lej, előfizetőknek 150 lej.

Perfekt zsidó szakcsnó keresetk előkelő regáti családhoz. Ajánlatok Siamovits Toplita címre küldendők. 1441

Bányai szilvát kilónként 22, mogyorót 23, nemes aszalt kórtét 20 lejért szállít utánvét-tel, frankózá, vasuttal kilónként 3, postával 10 lejtel drágább. Rooz Teufi de sus Baia Mare. 1442

Intelligente Dame perfect n der deutschen Sprache, Maschin schrift und Stenographie sucht entsprechhenden Posten. Adresse: Witwe Iren Altschul, Cal. Regele Ferdinand 89.

Intelligens nő óvadékképes pénztárnoki állást keres. Cim: Ozy. Altschul Arthurné, C. Regele Ferdinand 89.

Az Erdélyi Keren Hallszód nagynevű vendégének, Dr. Abeles Ottó, a Wiener Morgenzeitung v. főszerkesztőjének művei:

Die Genesung
Költemények. Ára kötve 60 lej.

Besuch in Erez Israel
A szerző legutóbbi palesztinai tanulmányutjának leírása. Ára kötve 62 lej.

Raphatón az Uj Kelet könyvosztályában.

KIADÓHIVAT
Str. Bar
SZERKESZTÉS
Ejjei telet
ELŐFIZETÉSEI
Egész évre
1 élevre
Negyedévre
Egy hóra.
IX évfolyam
1928 Decem
5689 é

Dr.
a k
Ki

(Bucaresti-Buka
Uj Kelet (ud) A
másrta zsidóság
mi jelentősége ve
jelenkezett elősz
ti ellet bronjan a
önállóan szervezte
Parlament, Klub
Tivadar olvasta f
kapcsolatos deklara
Parlament, Klub
jét. Megnyugva
hogy

az öngyreteshan
szellemu deklara
ra mekkutónb
hallgatla végig
dort előadása k
totta meg a ké

Annál nagyobb je
nitam ennek a
nek mert a Zsidó
deklarációja oppen
lyozta ki a legu
a romániai zsidós
kisobbseg kiváto
fitikai életében s
ga is teljesen bir
akciószabadságána
dort előadása utá
melegen üdvözölt
két alelnöke dr.
Lazar Aurel.

A kamara ma
sitásunk számot b
A kamara ma
pénzügyminiszter
lyegilleték teleme

A Zsidó

Uzutan dr. Fisz
szólásra, aki a Z
nevében a követk
fel.

Ünnepélyes pill
zsidó nép életéb
először adatott
törvényességgel
tatott választások
után szólhasson
a román nemzeti
leményéhez. Ez
sokon a nagyron
nagy többsége k
politikai vezére
néphez tartozik.
megőrizte nemze
pedig ezt nemese
tökéletesíteni is
jainak megvalós
formán a román
összességén belül
ségeit alkosson.
rozottabb tisztas
abban a tényben
ország törvényh
képviselőiként a
gálta, akik a k
zsidó nemzeti
működtek.
Ezen zsidó par